

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Czirmes György ügyvéd (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Dr. Nagy és Társa Ügyvédi Iroda (alperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Nagy Zoltán ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, és a II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. március 10. napján kelt 30.G.40.930/2016/24. számú ítélete ellen, a felperes által 26. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 1.784.000 (egymillió-hétszáznyolcvannégyezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az elsőfokú eljárásban véglegesen fenntartott keresetében (24. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv) kérte annak megállapítását, hogy az I. rendű alperessel 2007.-én megkötött kölcsönszerződést felmondó 2014.-ai alperesi nyilatkozat érvénytelen. Kérte a annak megállapítását, hogy az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás elmaradása miatt és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4-5. §-a alapján a kölcsönszerződés egésze érvénytelen. Annak megállapítását is kérte, hogy a szerződés a Ptk. 312. § (1) bekezdése alapján megszűnt, valamint azt, hogy a szerződés harmadik személy teljesítésével szűnt meg.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a per megszüntetését és perből való elbocsátását kérte.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek forint, a II. rendű alperesnek forint perköltséget. A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt forint eljárási illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a kölcsönszerződést a felperes az I. rendű alperessel kötötte meg, a felmondást az I. rendű alperes közölte, ezért az I. rendű alperesnek a per megszüntetésére, illetőleg a perből való elbocsátására irányuló kérelme nem volt alapos.

Idézte a Polgári perrendtartásról szóló 1952. III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (2)-(3) bekezdéseit, és utalt a 2/2010. (VI. 28.) PK véleményre. Kiemelte, hogy a per tárgyává tett egyes

rendelkezések semmisségéről a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3-4. § rendelkezett. Az elsőfokú bíróság további szerződéses kikötések semmisségét nem észlelte, és azt sem, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre. Idézte a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. § (1) és (3) bekezdéseit, és visszautalt arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeire irányuló kereset előterjesztésére felhívó végzésnek a felperes nem tett eleget. A felperesnek mindezek mellett más kereseti kérelme is volt, ezért a per megszüntetésének jogszabályi feltételei nem álltak fenn.

A felperes nem adott elő olyan okot, amelyből az következne, hogy a szerződés nem tartozik a DH törvények hatálya alá, míg a felek között a felülvizsgált elszámolás megtörtént. Mindezekre tekintettel a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet fenn nem tartottnak kellett tekinteni. A felmondás érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelem elbírálásánál a Ptk. 321. § (1) bekezdés és a 199. § együttes értelmezésével azt állapította meg, hogy a felmondásra, mint alakító egyoldalú nyilatkozatra, a Ptk. 239/A. § (1) bekezdése alkalmazható, így a Pp. 123. §-ában írt feltételek vizsgálatának hiányában is érdemben kellett elbírálni a felperes keresetének ezt a részét. A felperes a felmondás érvénytelenségét a felmondott szerződés érvénytelenségére vagy létre nem jöttére alapította. A szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló keresetet a felperes nem terjesztett elő, míg a felmondás érvénytelensége nem állapítható meg, ha annak alapja kizárólag a felmondott jogügylet érvénytelensége. Az a hivatkozás pedig nem volt helytálló, hogy a felmondást nem az arra jogosult terjesztette elő. A szerződés megszűnésének megállapítására irányuló kereseti kérelem tárgyában a felperes tévesen hivatkozott az 5/2013. számú PJE határozatra, mert ennél a megállapítási keresetnél vizsgálni kellett, hogy fennállnak-e a Pp. 123. §-ában írt feltételek. A felperes azonban nem adta elő, hogy mely jogának megóvása végett szükséges a szerződés megszűnésének megállapítása. Ebből következik, hogy a kért megállapítás szükségtelen a felperes jogainak megóvása végett. A teljesítés követelésének kizártsága szintén nem állapítható meg, így a megállapítási kereset egyik feltétele sem áll fenn.

Mindezekre tekintettel a további bizonyítás szükségtelen volt, ezért a felperes bizonyítási indítványait is mellőzte.

A perköltséget a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján állapította meg, amelynél a pertárgyértékhez képest az I. rendű alperes részére fizetendő ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.24.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) szerint megállapítható összeg 20%-ára, a II. rendű alperesnél 15%-ára mérsékelte.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében annak hatályon kívül helyezésével vagy megváltoztatásával elsődlegesen az elsőfokú bíróság új érdemi eljárásra, új érdemi határozat hozatalára utasítását, másodlagosan keresetének teljesítését kérte, egyúttal indítványozta az eljárás felfüggesztését az Európai Bíróság előtt C-59/2017. (helyesen C-57/2017.) szám alatt befogadott előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

A fellebbezés indokolásában hivatkozott az Európai Bíróság C-397/2011. számú ügyben tett megállapításaira. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a jogi hierarchiát, és tévesen hivatkozott a 2/2010. (VI. 28.) PK véleményre. Figyelmen kívül hagyta, hogy a bizonyítékok egy részét a felperes utólag ismerte meg. A bizonyítékok mellőzése sérti a Pp. 163. §-ában írtakat. A bizonyítást jogszabálysértően a felperesre terhelte. A döntés sérti a felperes Pp. 3. §-ában írt jogait, és megkérdőjelezhető az is, hogy a felhívott okokon kívül a bíróság más semmisségi okot nem észlelt. A felperes nem terjesztett elő olyan érvet, amely szerint a szerződés ne tartozna a DH törvény hatálya alá, és az általa felhívott 5/2013. Jogegységi határozatra történő hivatkozás mindezt cáfolja. Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 163. §-ában írt tényállás felderítési kötelezettségét és a 206. §-át is. Több petíumban nem döntött, míg az alperesek részére megítélt perköltség az elvégzett munkához képest eltúlzottan magas.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint a felperes fellebbezésével

nem érintett jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és a jogszabályoknak megfelelő érdemi határozatot hozott, amelynek indokaival a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett, ezért a felperes fellebbezésére tekintettel csak az alábbiakat emeli ki.

Az elsőfokú bíróság nem találta indokoltnak a tárgyalás felfüggesztését az előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig, azonban a másodfokú bíróság a felperes kérelmét teljesítette, és mindezek figyelembevételével arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú ítélet a jogszabályoknak megfelel.

Az Európai Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) a C-483/16. szám alatt folyamatban volt ügyben 2018. május 31-én meghozott ítéletében elismerte, hogy a fogyasztóvédelem nem abszolút jellegű, így az, hogy valamely különleges eljárásban fennállnak bizonyos eljárási követelmények, amelyeket a fogyasztónak a jogai érvényesítéséhez tiszteletben kell tartania, nem jelenti azt, hogy a fogyasztó ne részesülne hatékony bírói jogvédelemben (50. pont). Megállapította, hogy a DH2 törvény 37. §-a annak ellenére, hogy további erőfeszítést követel a fogyasztótól, a fogyasztó hatékony bírói jogvédelemhez való jogát aránytalanul hátrányosan nem érinti (51-52. pontok).

Mindezek alapján a bíróságoknak az eljárások során a DH2 törvény hatálya alá tartozó szerződések tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetek elbírálásánál a DH2 törvény 37. §-át minden olyan esetben alkalmazni kell, amikor annak jogkövetkezményei a felek közötti elszámolást is érinthetik. Figyelemmel arra, hogy a felperes szerződés érvénytelenségének (semmisségének) megállapítására irányuló keresete ilyen feltételt (árfolyamkockázat áthárítása) érint, és a kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság felhívása ellenére a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő tartalommal nem terjesztette elő, az elsőfokú bíróság a DH2 törvény 37. § (3) bekezdés alapján a jogszabályoknak mindenben megfelelően járt el, amikor úgy tekintette, hogy a felperes ezt a kereseti részt nem tartja fenn.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a megállapítás iránti keresetek alapjául előadottak már önmagukban sem alkalmasak azok további vizsgálatára. A szerződés érvénytelenségének, vagy létre nem jöttének elbírálása hiányában a felmondásnak ezekre az okokra visszavezetett érvénytelensége, illetőleg hatálytalansága nem állapítható meg.

A megállapítási keresettel érvényesített jog ténybeli alapját a felperes jogának az alperes általi tényleges veszélyeztetettsége teremti meg (Pp. 123. §), így a felperesnek pontosan meg kellett volna jelölnie az alperes által veszélyeztetett megóvni kívánt polgári jogát. A felperes azonban az elsőfokú bíróság kifejezett felhívása ellenére sem tett eleget tényállítási kötelezettségének, ezért keresetének a kölcsönszerződés megszűnésének megállapítását érintő része a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontjának nem felelt meg, amely már önmagában is akadályozza a megállapítás iránti kereset tartalmi elbírálásának. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy a felperest nem illette meg a jogosultság az alperessel szemben a szerződés megszűnésének megállapítására.

A kifejtett indokok alapján az elsőfokú bíróságnak a Pp. 215. §-ában írt korlátok között kizárólag a

felperes megállapítás iránti kereseteiről kellett döntenie, és ennek az eljárási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, ugyanakkor nem állt fenn olyan kötelezettsége, hogy a felperes érdemi elbírálásra alkalmas kereseteivel érvényesített jogtól eltérve a kölcsönszerződés érvénytelenségét hivatalból vizsgálja.

Az elsőfokú bíróság az alperesek ügyvédi munkadíjban felmerült perköltségeit az R. 3. § (3) bekezdése alapján megállapítható összegekhez képest jelentősen (20-15%-ra) mérsékelte, és a másodfokú bíróság nem látott indokot az alperesek költségeinek további mérséklésével az elsőfokú bíróság döntésének felülmérlegelésére.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával - a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján visszautalva annak helyes indokaira - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a másodfokú eljárásban felmerült költségeit maga köteles viselni, míg az alperesek a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tettek, a tárgyaláson nem jelentek meg, így számításba vehető másodfokú perköltségük sem merült fel. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a már nem hatályos, de a jelen eljárásban még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2019. május 22.

. Koday Zsuzsanna
a tanács elnöke

. Bleier Judit
előadó bíró

. Pusztai Anita

bíró